

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 186/22

Λουξεμβούργο, 17 Νοεμβρίου 2022

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-54/21 | ANTEA POLSKA κ.λπ.

Η προστασία της εμπιστευτικότητας στον τομέα της σύναψης δημοσίων συμβάσεων πρέπει να σταθμίζεται με τις απαιτήσεις διαφάνειας και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας

Το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία επιβάλλει τη δημοσιοποίηση κάθε πληροφορίας διαβιβασθείσας από προσφέροντες, με μόνη εξαίρεση τα εμπορικά απόρρητα, καθόσον ενδέχεται η αναθέτουσα αρχή να μη μπορεί, κατ' εφαρμογήν της νομοθεσίας αυτής, να αρνηθεί τη γνωστοποίηση πληροφοριών οι οποίες, μολονότι δεν συνιστούν εμπορικά απόρρητα, δεν πρέπει εντούτοις να καταστούν προσβάσιμες

Η Państwowe Gospodarstwo wodne Wody Polskie (εθνική αρχή διαχείρισης υδάτων της Πολωνίας, στο εξής: αναθέτουσα αρχή) προκήρυξε ανοικτό διαγωνισμό για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης με αντικείμενο την ανάπτυξη έργων που αφορούν την περιβαλλοντική διαχείριση ορισμένων περιοχών λεκάνης απορροής ποταμών στην Πολωνία.

Μετά το πέρας της διαδικασίας αυτής, ένας από τους προσφέροντες, στον οποίο δεν ανατέθηκε η σύμβαση, άσκησε προσφυγή ενώπιον της Krajowa Izba Odwoławcza (εθνικής αρχής εξέτασης προσφυγών, Πολωνία), δηλαδή του αιτούντος δικαστηρίου, ζητώντας την ακύρωση της απόφασης ανάθεσης της σύμβασης σε άλλον προσφέροντα, την επανεξέταση των προσφορών και τη γνωστοποίηση ορισμένων πληροφοριών. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποσαφηνίσει τα όρια του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών που παρέχουν οι προσφέροντες μαζί με τις προσφορές τους στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Με την απόφασή του, το Δικαστήριο παρέχει διευκρινίσεις ως προς το περιεχόμενο και τη δυνατότητα εφαρμογής της απαγόρευσης να γνωστοποιούν οι αναθέτουσες αρχές τις πληροφορίες που τους κοινοποιούν οι υποψήφιοι και οι προσφέροντες στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης τέτοιων συμβάσεων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Πρώτον, το Δικαστήριο εξετάζει την οριοθέτηση του περιεχομένου της υποχρέωσης εμπιστευτικής μεταχείρισης. Το Δικαστήριο αποφαινεται συναφώς ότι η οδηγία 2014/24 σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων¹ επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν συστήματα για την οριοθέτηση του περιεχομένου της υποχρέωσης εμπιστευτικής μεταχείρισης με βάση μια έννοια του εμπορικού απορρήτου κατ' ουσίαν αντίστοιχη

¹ Άρθρο 21, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ 2014, L 94, σ. 65).

προς αυτή της οδηγίας 2016/943². Τουναντίον, η οδηγία 2014/24 αντιτίθεται σε συστήματα τα οποία δεν περιλαμβάνουν επαρκές σύνολο κανόνων βάσει των οποίων οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να αρνηθούν κατ' εξαίρεση την αποκάλυψη πληροφοριών οι οποίες, μολονότι δεν εμπίπτουν στην έννοια του εμπορικού απορρήτου, δεν πρέπει εντούτοις να καταστούν προσβάσιμες.

Προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι **η προστασία της εμπιστευτικότητας βάσει της οδηγίας 2014/24 είναι ευρύτερη από την προστασία που καλύπτει μόνον τα εμπορικά απόρρητα**. Υπενθυμίζει, ωστόσο, ότι, σύμφωνα με την οδηγία αυτή, η απαγόρευση αποκάλυψης διαβιβασθεισών πληροφοριών εμπιστευτικού χαρακτήρα ισχύει εκτός αν προβλέπεται άλλως στο εθνικό δίκαιο στο οποίο υπόκειται η αναθέτουσα αρχή. Κατά συνέπεια, κάθε κράτος μέλος έχει την ευχέρεια να προβαίνει σε στάθμιση της εμπιστευτικότητας στην οποία αναφέρεται η οδηγία αυτή με τους κανόνες του εθνικού δικαίου που επιδιώκουν άλλα νόμιμα συμφέροντα, μεταξύ των οποίων η πρόσβαση στην ενημέρωση, ώστε να διασφαλίζεται η μέγιστη διαφάνεια των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Τούτου δοθέντος, τα κράτη μέλη οφείλουν να απέχουν από τη θέσπιση συστημάτων τα οποία δεν διασφαλίζουν την ύπαρξη ανόθευτου ανταγωνισμού, θίγουν την ισορροπία μεταξύ της απαγόρευσης αποκάλυψης εμπιστευτικών πληροφοριών και της γενικής αρχής της χρηστής διοίκησης, από την οποία απορρέει η υποχρέωση αιτιολόγησης, διά της οποίας επιδιώκεται να διασφαλιστεί ο σεβασμός του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής του αποκλεισθέντος προσφέροντος, ή ακόμη αλλοιώνουν τόσο το καθεστώς δημοσιότητας όσον αφορά τις ανατιθέμενες συμβάσεις όσο και τους κανόνες σχετικά με την ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων³.

Πάντως, **εθνική νομοθεσία η οποία επιβάλλει τη δημοσιοποίηση κάθε πληροφορίας που κοινοποιείται από τους προσφέροντες στην αναθέτουσα αρχή, με μόνη εξαίρεση τις πληροφορίες που εμπίπτουν στην έννοια του εμπορικού απορρήτου, μπορεί να στερεί από την αναθέτουσα αρχή τη δυνατότητα να αποφασίσει να μην προβεί στη γνωστοποίηση ορισμένων πληροφοριών μη καλυπτόμενων από την έννοια αυτή, λαμβάνοντας υπόψη σκοπούς και συμφέροντα που αναγνωρίζονται από την οδηγία 2014/24 και άπτονται της εφαρμογής των νόμων, του δημοσίου συμφέροντος, των νομίμων εμπορικών συμφερόντων ενός οικονομικού φορέα ή των συνθηκών θεμιτού ανταγωνισμού⁴.**

Δεύτερον, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να κρίνει αν θα αρνηθεί σε προσφέροντα του οποίου η παραδεκτή προσφορά απορρίφθηκε την πρόσβαση στις πληροφορίες που υπέβαλαν οι λοιποί προσφέροντες όσον αφορά τη συναφή πείρα τους και τις σχετικές με αυτήν συστάσεις, την ταυτότητα και τα επαγγελματικά προσόντα των προτεινόμενων προσώπων για την εκτέλεση της σύμβασης ή των υπεργολάβων και τη μελέτη των έργων η υλοποίηση των οποίων προβλέπεται στο πλαίσιο της σύμβασης και τον τρόπο εκτέλεσής της, οφείλει να εκτιμήσει αν οι πληροφορίες αυτές έχουν εμπορική αξία η οποία δεν περιορίζεται στην οικεία σύμβαση, δεδομένου ότι η γνωστοποίηση είναι ικανή να θίξει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα ή τον θεμιτό ανταγωνισμό⁵. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εξάλλου, να αρνηθεί την παροχή πρόσβασης στις πληροφορίες αυτές εάν η γνωστοποίησή τους θα εμπόδιζε την εφαρμογή των νόμων ή θα ήταν αντίθετη προς δημόσιο συμφέρον. Πάντως, **όταν δεν παρέχεται πλήρης πρόσβαση στις πληροφορίες, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να παρέχει πρόσβαση στο βασικό περιεχόμενό τους κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής.**

Ειδικότερα, όσον αφορά, καταρχάς, τη συναφή πείρα των προσφερόντων και τις συστάσεις προς πιστοποίηση της πείρας και των ικανοτήτων τους, το Δικαστήριο εκτιμά ότι τέτοιου είδους πληροφορίες δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως εμπιστευτικές στο σύνολό τους. Πράγματι, η πείρα δεν είναι κατά κανόνα απόρρητη και δεν

² Άρθρο 2, σημείο 1, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, περί προστασίας της τεχνολογίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψή τους (ΕΕ 2016, L 157, σ. 1).

³ Άρθρα 50 και 55 της οδηγίας 2014/24.

⁴ Άρθρο 50, παράγραφος 4, και άρθρο 55, παράγραφος 3, της οδηγίας 2014/24.

⁵ Άρθρο 18, παράγραφος 1, άρθρο 21, παράγραφος 1, και άρθρο 55 της οδηγίας 2014/24.

είναι δυνατόν, ως εκ τούτου, να στερούνται οι ανταγωνιστές την πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες. Οι προσφέροντες πρέπει, για λόγους διαφάνειας και προς διασφάλιση της τήρησης των απαιτήσεων της χρηστής διοίκησης και της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, να έχουν πρόσβαση τουλάχιστον στο βασικό περιεχόμενο των πληροφοριών που διαβίβασε καθένας από αυτούς στην αναθέτουσα αρχή σχετικά με τη συναφή πείρα τους και τις συστάσεις που μπορούν να τη βεβαιώσουν. Εντούτοις, η πρόσβαση αυτή πρέπει να παρέχεται με την επιφύλαξη της συνδρομής ιδιαίτερων περιστάσεων σχετικών με ορισμένες συμβάσεις που αφορούν ευαίσθητα προϊόντα ή υπηρεσίες, οι οποίες θα μπορούσαν κατ' εξαίρεση να δικαιολογήσουν άρνηση παροχής πληροφοριών προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση απαγόρευσης ή απαίτησης εκ του νόμου ή η προστασία δημοσίου συμφέροντος.

Όσον αφορά, εν συνεχεία, τις πληροφορίες σχετικά με τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, περιλαμβανομένων των υπεργολάβων, στα οποία ο προσφέρων δηλώνει ότι μπορεί να στηριχθεί για την εκτέλεση της σύμβασης, το Δικαστήριο προβαίνει σε διάκριση μεταξύ, αφενός, των στοιχείων που καθιστούν δυνατή την εξακρίβωση της ταυτότητας των προσώπων αυτών και, αφετέρου, των στοιχείων που αφορούν αποκλειστικά τα επαγγελματικά προσόντα ή τις επαγγελματικές ικανότητές τους.

Όσον αφορά τα ονομαστικά στοιχεία, το Δικαστήριο δεν αποκλείει το ενδεχόμενο, εφόσον πιθανολογείται ότι ο προσφέρων και οι εμπειρογνώμονές του ή οι υπεργολάβοι του δημιούργησαν συνέργεια έχουσα εμπορική αξία, να πρέπει να απαγορευτεί η πρόσβαση στα στοιχεία αυτά. Ως εκ τούτου, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποφασίσει αν η γνωστοποίηση αυτών των στοιχείων ταυτοποίησης ενέχει τον κίνδυνο να θιγεί η προστασία της εμπιστευτικότητας όσον αφορά τον προσφέροντα ⁶. Προς τον σκοπό αυτό, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να λάβει υπόψη όλες τις κρίσιμες περιστάσεις, περιλαμβανομένου του αντικείμενου της επίμαχης σύμβασης, καθώς και το συμφέρον του προσφέροντος και των εμπειρογνομένων ή υπεργολάβων να συμμετάσχουν σε επόμενες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, με τις δεσμεύσεις που αποτέλεσαν αντικείμενο εμπιστευτικών διαπραγματεύσεων. Πάντως, δεν μπορεί καταρχήν να μην επιτρέπεται η γνωστοποίηση πληροφοριών που διαβιβάζονται στην αναθέτουσα αρχή, εφόσον οι πληροφορίες αυτές, οι οποίες έχουν σημασία για την επίμαχη διαδικασία διαγωνισμού, δεν έχουν καμία εμπορική αξία στο ευρύτερο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των οικονομικών αυτών φορέων.

Όσον αφορά τα μη ονομαστικά στοιχεία, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας των στοιχείων αυτών για την ανάθεση της σύμβασης, η αρχή της διαφάνειας και το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής επιβάλλουν να είναι προσβάσιμο στο σύνολο των προσφερόντων το βασικό περιεχόμενο στοιχείων όπως τα επαγγελματικά προσόντα ή οι επαγγελματικές ικανότητες των προσώπων που δεσμεύονται για την εκτέλεση της σύμβασης, το μέγεθος και η μορφή της ομάδας ανθρωπίνου δυναμικού που έχει συγκροτηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο, ή ακόμη το τμήμα της εκτέλεσης της σύμβασης που ο προσφέρων προτίθεται να αναθέσει σε υπεργολάβους.

Τέλος, όσον αφορά τη μελέτη των σχεδίων των οποίων η υλοποίηση προβλέπεται στο πλαίσιο της σύμβασης και την περιγραφή του τρόπου εκτέλεσης της σύμβασης, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή να εξετάσει αν τούτα συνιστούν στοιχεία ή περιέχουν στοιχεία δυνάμενα να αποτελέσουν αντικείμενο προστασίας βάσει δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, ιδίως βάσει του δικαιώματος του δημιουργού, και αν μπορούν, ως εκ τούτου, να συνιστούν λόγο άρνησης της γνωστοποίησης σχετικό με την εφαρμογή των νόμων ⁷. Υπενθυμίζει, ωστόσο, ότι, ακόμη και στην περίπτωση που η μελέτη και η περιγραφή θεωρείται ότι συνιστούν έργα προστατευόμενα από το δικαίωμα του δημιουργού, η προστασία αυτή επιφυλάσσεται αποκλειστικά στα στοιχεία που αποτελούν την έκφραση προσωπικού πνευματικού δημιουργήματος του δημιουργού τους τα οποία αντανακλούν την προσωπικότητά του.

Επιπλέον, και ανεξαρτήτως της εξέτασης αυτής, η δημοσιοποίηση της εν λόγω μελέτης και περιγραφής, οι οποίες

⁶ Άρθρο 21, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/24.

⁷ Άρθρο 55, παράγραφος 3, της οδηγίας 2014/24.

έχουν εμπορική αξία, μπορεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, ιδίως περιορίζοντας την ικανότητα του οικείου οικονομικού φορέα να διακριθεί χρησιμοποιώντας την ίδια μελέτη και την ίδια περιγραφή στο πλαίσιο μελλοντικών διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Επομένως, μολονότι η πλήρης πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τη μελέτη των έργων και την περιγραφή του τρόπου εκτέλεσης της σύμβασης πρέπει ενδεχομένως να αποκλείεται, θα πρέπει εντούτοις να παρέχεται πρόσβαση στο βασικό περιεχόμενο του εν λόγω τμήματος των προσφορών⁸.

Τέλος, τρίτον, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι, σε περίπτωση που διαπιστωθεί, κατά την εξέταση προσφυγής ασκηθείσας κατά απόφασης ανάθεσης δημόσιας σύμβασης⁹, υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής για γνωστοποίηση στον προσφεύγοντα πληροφοριών οι οποίες κακώς θεωρήθηκαν ως εμπιστευτικές και προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής λόγω της μη γνωστοποίησης των πληροφοριών αυτών, η αναθέτουσα αρχή δεν οφείλει κατ' ανάγκη να εκδώσει, λόγω της διαπίστωσης αυτής, νέα απόφαση ανάθεσης της σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι, σύμφωνα με το εθνικό δικονομικό δίκαιο, το εθνικό δικαστήριο δύναται να λάβει **μέτρα κατά τη διάρκεια της δίκης για την αποκατάσταση του σεβασμού του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής ή να κρίνει ότι ο προσφεύγων μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή κατά της ήδη ληφθείσας απόφασης ανάθεσης**. Η προθεσμία για την άσκηση μιας τέτοιας προσφυγής πρέπει να τρέχει από τον χρόνο και μόνον κατά τον οποίο ο προσφεύγων απέκτησε πρόσβαση στο σύνολο των πληροφοριών που κακώς χαρακτηρίστηκαν ως εμπιστευτικές.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της
Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Μείνετε συνδεδεμένοι!

⁸ Δυνάμει του άρθρου 21, παράγραφος 1, ή του άρθρου 55, παράγραφος 3, της οδηγίας 2014/24.

⁹ Άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων (ΕΕ 1989, L 395, σ. 33).